

Warszawa, 26.05.2009 r.

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

WIOSENNA OCENA STANU UPRAW ROLNYCH I OGRODNICZYCH ¹⁾

Wstępnie szacuje się, że w bieżącym roku powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi jest nieco mniejsza od ubiegłorocznej i wynosi blisko 8,1 mln ha (zmniejszenie o ok. 1,4%). Według wstępnych szacunków nastąpiło również zmniejszenie powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku ogółem o ok. 3,9% - do ok. 741 tys. ha, zaś powierzchnia uprawy buraków cukrowych uległa niewielkiemu zwiększeniu. Wstępnie szacuje się, że wyniesie ona ok. 190,8 tys. ha, tj. o 1,8% więcej niż w roku ubiegłym.

Straty zimowe i wiosenne w powierzchni zasiewów zbóż ozimych i rzepaku ozimego w bieżącym roku były niewielkie – sięgały zaledwie od 0,1% do 0,5% powierzchni uprawy zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku (w 2006 r. – od 1,4% do 4,8%, w 2007 r. – od 0,2% do 0,5%, w 2008 r. – od 0,1% do 0,8%).

Stan zasiewów zbóż ozimych i rzepaku ozimego w połowie maja był zdecydowanie gorszy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, lecz na poziomie oceny przezimowania z roku 2007. Ocena stanu zasiewów zbóż jarych i rzepaku jarego była niższa od ubiegłorocznej, a także niższa od oceny z 2007 r. Na stan i zaawansowanie rozwoju upraw decydujący wpływ w bieżącym roku miał przebieg pogody w kwietniu i na początku maja. Mała ilość opadów, przy dość wysokich temperaturach powietrza w dzień i silnych wiatrach powodowała nadmierne przesuszenie wierzchniej warstwy gruntu, utrudniając wschody i wegetację roślin.

Kwitnienie drzew owocowych rejonami po gwałtownym ociepleniu rozpoczęło się już w II dekadzie kwietnia. Sporadycznie występujące w kwietniu i w maju niewielkie przymrozki nie spowodowały większych uszkodzeń pąków kwiatowych, kwiatów i zawiązków owocowych na drzewach i krzewach owocowych oraz plantacjach jagodowych.

¹⁾Informacja zawiera wyniki wiosennej oceny stanu upraw przeprowadzonej w I dekadzie maja 2009 r. Oceny dokonano w oparciu o:

- ekspertyzy rzeczoznawców terenowych GUS opracowane na podstawie lustracji pól, łąk i sadów,
- wyniki badań stanu upraw w gospodarstwach państwowych i spółdzielczych.

Wiosenna ocena stanu upraw obejmuje również szacunek powierzchni zasiewów głównych upraw rolnych oraz szacunek strat zimowych i wiosennych.

Warunki agrometeorologiczne*

W bieżącym roku wznowienie wegetacji roślin nastąpiło w zachodniej części Polski pod koniec marca, a na pozostałym obszarze kraju na początku kwietnia. Do siewów i sadzenia roślin przystąpiono o 2 tygodnie później niż w latach przeciętnych i o 3 tygodnie później niż w roku ubiegłym, gdy siewy rozpoczęły się wyjątkowo wcześnie. Warunki agrometeorologiczne w pierwszej połowie kwietnia sprzyjały powszechnie prowadzonym pracom polowym. Stopień uwilgotnienia ornej warstwy gleby po obfitych marcowych opadach był bardzo dobry. Do siewów zbóż jarych przystąpiono powszechnie w pierwszych dniach kwietnia, a zakończono je w trzeciej dekadzie miesiąca. Wschody wcześnie wysianych zbóż jarych, przy dobrych warunkach wilgotnościowych i termicznych, następowały bardzo szybko, wysianych w późniejszym okresie gdy warunki agrometeorologiczne uległy pogorszeniu były opóźnione i nierównomierne. W drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia na całym obszarze kraju sadzono ziemniaki i wysiewano buraki cukrowe, których wschody też były utrudnione.

Znaczny niedobór opadów zwłaszcza w drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia i w pierwszej dekadzie maja przy wysokich temperaturach powietrza spowodował znaczne pogorszenie warunków wilgotnościowych gleby. Potrzeby wodne roślin w wielu rejonach kraju nie były zaspokojone. Niedostateczne uwilgotnienie gleby spowodowało hamowanie wschodów zbóż jarych, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych oraz pogorszyło stan zbóż ozimych i roślinności na trwałych użytkach zielonych. Chłodne noce w kwietniu i w pierwszej dekadzie maja również nie sprzyjały wzrostowi i rozwojowi upraw, a w połączeniu ze słabym uwilgotnieniem gleby obniżały również skuteczność działania środków chwastobójczych. Na słabszy od ubiegłorocznego stan upraw mogło mieć także wpływ zmniejszenie dawek nawożenia przedsięwzięte spowodowane znacznym wzrostem cen nawozów mineralnych.

W drugiej dekadzie kwietnia, a na znacznym obszarze kraju w trzeciej dekadzie tego miesiąca żyto i pszenżyto ozime, a nieco później pszenica ozima i trawy łąkowe weszły w fazę strzelania w źdźbło. W połowie kwietnia na plantacjach rzepaku ozimego rozpoczęło się wykształcanie pąków kwiatowych, a pod koniec miesiąca obserwowano początek jego kwitnienia. Rzepak ozimy w związku z kwietniowym niedoborem opadów i niższym nawożeniem wykształcił nieco mniejszą ilość rozgałęzień drugiego i trzeciego rzędu, co może mieć wpływ na jego plonowanie.

Ocena stanu upraw dokonana w pierwszej połowie maja wskazuje, że ich stan jest słabszy od ubiegłorocznego. Po majowych opadach, które na terenie kraju występowały z różnym

* Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy oraz wstępną ocenę przezimowania i stanu upraw ozimych przedstawiono w notatce z dnia 27 kwietnia 2009 r. „Wstępna ocena przezimowania upraw ozimych”.

nasileniem od końca pierwszej dekady stan upraw i trwałych użytków zielonych uległ poprawie. Dalszy wzrost i rozwój upraw rolnych i ogrodniczych będzie uzależniony od przebiegu warunków agrometeorologicznych w kolejnych miesiącach wegetacji.

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2008 r. do wiosny 2009 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEN ^{b)} 2008				
Wrzesień	12,6	-0,3	54,6	94,4
Październik	9,4	1,2	53,6	122,2
Listopad	5,1	2,1	34,4	80,0
ZIMA ^{b)} 2008/2009				
Grudzień	1,2	1,3	34,4	83,4
Styczeń	-2,6	-0,9	24,1	76,7
Luty	-0,8	0,0	37,4	136,5
WIOSNA ^{b)} 2009				
Marzec	2,8	0,1	60,8	178,5
Kwiecień	10,9	3,5	6,3	15,9

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000 b) średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Ocena stanu upraw rolnych

Zasiewy ozime

W okresie siewów upraw ozimych w końcu lata i jesienią 2008r. warunki wilgotnościowe były na ogół dobre, choć w niektórych rejonach kraju intensywne, nawracające deszcze nieco utrudniały prowadzenie prac polowych.

We wrześniu ukończono rozpoczęty w sierpniu siew rzepaku ozimego i przystąpiono do siewów zbóż ozimych, które powszechnie wykonywano w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca, a kończono w październiku. Przebieg pogody w październiku sprzyjał wykonywanym jeszcze siewom zbóż ozimych, kielkowaniu ziarna, wschodom, wzrostowi i rozwojowi roślin oraz stwarzał korzystne warunki do prowadzenia dalszych prac polowych.

Od połowy września i w październiku w całym kraju obserwowano wschody zbóż ozimych.

Utrzymująca się w pierwszej i drugiej dekadzie listopada wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza i gleby stwarzała dobre warunki dla dalszego wzrostu i rozwoju ozimin. Występujące w trzeciej dekadzie listopada krótkotrwałe ochłodzenie oraz opady deszczu ze śniegiem i śniegu przyczyniły się jedynie do zwolnienia procesów życiowych roślin, nie stwarzając

zagrożeń dla upraw. W grudniu przebieg pogody nie powodował większych zagrożeń dla upraw ozimych. Po okresie ocieplenia, które utrzymywało się w pierwszej i drugiej dekadzie grudnia nastąpił zdecydowany spadek temperatury powietrza przy powierzchni gruntu – lokalnie nawet do -10°C . Rośliny weszły w stan zimowego spoczynku, a oziminy w końcowej fazie jesiennego rozwoju były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan oceniono jako dobry.

Niskie temperatury powietrza w grudniu, mimo braku okrywy śnieżnej nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby. Temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia zbóż nie spadała w tym okresie poniżej wartości krytycznych dla roślin. Niekorzystnie na system korzeniowy roślin mogły wpływać dobowe wahania temperatury powodujące procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gruntu. W pierwszej dekadzie stycznia na obszarze całego kraju obserwowano znaczne spadki temperatury powietrza przy niewielkiej na ogół pokrywie śnieżnej.

Przebieg pogody w lutym nie stwarzał większych zagrożeń dla upraw ozimych. Notowane na początku trzeciej dekady miesiąca, znaczne spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, lokalnie poniżej -20°C , były krótkotrwałe i występowały głównie w rejonach wschodniej części kraju. Zalegająca tam dość gruba pokrywa śnieżna, dostatecznie chroniła oziminy przed nadmiernym wychłodzeniem i obniżeniem się temperatury gleby na głębokości węzła krzewienia roślin.

Przebieg pogody w grudniu, styczniu, lutym i marcu na ogół nie stwarzał zagrożenia dla zimujących roślin.

Pod koniec marca wzrost temperatury powietrza i gleby spowodował wznowienie procesów fizjologicznych roślin. Na całym obszarze kraju zaobserwowano ruszenie wegetacji roślin ozimych i na trwałych użytkach zielonych. Korzystne warunki agrometeorologiczne w III dekadzie marca i w pierwszej połowie kwietnia umożliwiły sprawne prowadzenie wiosennych prac polowych, w tym także nawożenie ozimin i trwałych użytków zielonych. Wegetacja roślin do połowy kwietnia przebiegała na ogół bez większych zakłóceń pomimo występowania porannych przymrozków, które spowalniały tempo wzrostu ozimin. W II połowie kwietnia i w pierwszych dniach maja nasilający się brak wilgoci w glebie, spowodowany przede wszystkim brakiem dostatecznej ilości opadów deszczu wywoływał znaczne pogorszenie stanu upraw zbóż oraz rzepaku i rzepiku ozimego.

Z oceny przeprowadzonej w I połowie maja 2009 r. wynika, że stan zasiewów upraw ozimych jest dość dobry, jednak oceny upraw sporządzone przez rzeczoznawców terenowych GUS są niższe od dobrych ubiegłorocznych.

Tab. 2. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych.

Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}				
1986-1990 ^{b)}	3,7	3,6	3,6	.	3,5
1991-1995 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,4	3,2
1996-2000 ^{b)}	3,4	3,3	3,1	3,2	3,0
2001-2005 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,5	3,4
2006	3,4	3,4	3,2	3,4	3,3
2007	3,7	3,5	3,6	3,6	3,7
2008	3,9	3,7	3,8	3,8	3,8
2009	3,7	3,5	3,6	3,6	3,5

a/ Stopień ‘5’ oznacza stan bardzo dobry, ‘4’ - dobry, ‘3’ - dostateczny, ‘2’ - słaby, ‘1’ - zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Stan zasiewów **pszenicy ozimej** oceniono na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia niżej w porównaniu do roku ubiegłego, ale o 0,1 stopnia kwalifikacyjnego wyżej w stosunku do średniej z lat 2001-2005. W przekroju wojewódzkim stan zasiewów pszenicy ozimej wahał się od 3,8 stopnia w województwach: dolnośląskim, lubuskim, opolskim i zachodniopomorskim do 3,2 stopnia w województwie śląskim. Stan gorszy niż przed rokiem wykazały wszystkie województwa z wyjątkiem województw: dolnośląskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego. Najwyższą różnicę w ocenie stanu upraw pszenicy ozimej odnotowano w województwach: śląskim (niżej o 0,6 stopnia), kujawsko-pomorskim, podlaskim i pomorskim (niżej o 0,5 stopnia) oraz lubelskim, małopolskim i warmińsko-mazurskim (niżej o 0,3 stopnia). Nieco lepszy stan plantacji pszenicy ozimej w porównaniu do roku ubiegłego zanotowano w województwach: dolnośląskim, lubuskim i zachodniopomorskim (wyżej o 0,1 stopnia).

Stan zasiewów **żyta** oceniono na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia niżej w porównaniu do roku ubiegłego i na poziomie średniej z lat 2001-2005. Zasiewy żyta najwyżej oceniono w województwie dolnośląskim – na 3,8 stopnia, a najniżej w województwie podlaskim – na 3,2 stopnia. Wszystkie województwa poza dolnośląskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim stan zasiewów żyta w bieżącym roku oceniły jako gorszy od oceny z analogicznego okresu roku ubiegłego. Największą różnicę w ocenie stanu upraw żyta w porównaniu do roku ubiegłego wykazały województwa: śląskie (spadek o 0,9 stopnia), podlaskie (niżej o 0,6 stopnia) i świętokrzyskie (niżej o 0,5 stopnia), natomiast wyżej o 0,1 stopnia oceniono zasiewy żyta w województwach: dolnośląskim i zachodniopomorskim. Ocena stanu zasiewów z województwa wielkopolskiego jest taka sama jak ta z poprzedniego roku.

Stan zasiewów **jęczmienia ozimego** oceniono na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia kwalifikacyjnego niżej w porównaniu z wiosenną oceną roku ubiegłego, natomiast o 0,2 stopnia wyżej niż średnio w latach 2001-2005, przy czym we wszystkich województwach

z wyjątkiem województwa dolnośląskiego ocena ta była niższa od ubiegłorocznej. Zasiwy jęczmienia ozimego najwyżej oceniono w województwach: dolnośląskim i opolskim – na 3,8 stopnia kwalifikacyjnego, a najniżej w województwie podlaskim – na 3,3 stopnia. Największą różnicę w ocenie stanu upraw jęczmienia ozimego w porównaniu z wiosenną oceną ubiegłoroczną wykazano w województwie podlaskim (niżej o 0,6 stopnia). Lepiej oceniono stan zasiewów jęczmienia ozimego w województwie dolnośląskim (wyżej o 0,2 stopnia).

Stan zasiewów **pszenżyta ozimego** oceniono na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia niżej w porównaniu z rokiem ubiegłym, ale o 0,1 stopnia wyżej od średniej z lat 2001-2005. W przekroju wojewódzkim oceny stanu zasiewów wahały się od 3,8 stopnia w województwach: dolnośląskim, lubuskim i zachodniopomorskim do 3,4 w województwach: kujawsko-pomorskim, podlaskim, pomorskim i śląskim. Ocenę lepszą od ubiegłorocznej odnotowano w województwach: dolnośląskim i zachodniopomorskim, a w województwie lubuskim ocena była na poziomie ubiegłorocznej, natomiast w pozostałych województwach oceny były niższe.

Stan zasiewów **mieszanek zbożowych ozimych** oceniono na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia niżej od oceny z wiosny roku ubiegłego. Ocena ta była w bieżącym roku niższa od ubiegłorocznej w 12 województwach (spadek wahał się od 0,6 do 0,2 stopnia), a wyższa od ubiegłorocznej w województwie pomorskim (wyżej o 0,1 stopnia), natomiast w województwach: dolnośląskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim oceny były na poziomie ubiegłorocznym.

Stan plantacji **rzepaku i rzepiku ozimego** oceniono na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,3 stopnia niżej niż przed rokiem, ale o 0,1 stopnia wyżej od średniej z lat 2001-2005. Najlepszy był stan plantacji w województwach: lubuskim (oceniany na 3,9 stopnia kwalifikacyjnego) i zachodniopomorskim (3,8 stopnia), a najslabszy w województwach: kujawsko-pomorskim i śląskim – 3,2 stopnia. Stan zasiewów rzepaku i rzepiku ozimego w 13 województwach oceniono jako gorszy od ubiegłorocznego, w 1 województwie ocena plantacji rzepaku i rzepiku ozimego była na poziomie roku ubiegłego, natomiast w 2 województwach oceny były wyższe od tych z wiosny ubiegłego roku. Największą różnicę w ocenie stanu upraw rzepaku i rzepiku ozimego w porównaniu z oceną ubiegłoroczną wykazało województwo kujawsko-pomorskie (niżej o 0,7 stopnia), ocena w województwie dolnośląskim była na poziomie ubiegłorocznej, natomiast wyżej o 0,2 stopnia oceniono zasiewy rzepaku i rzepiku ozimego w województwie lubuskim, a o 0,1 stopnia w województwie zachodniopomorskim.

Tab. 3. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych wg województw.

Województwa	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	3,7	3,5	3,6	3,6	3,5	3,5
Dolnośląskie	3,8	3,8	3,8	3,8	3,7	3,7
Kujawsko-pomorskie	3,4	3,3	3,4	3,4	3,3	3,2
Lubelskie	3,7	3,5	3,6	3,6	3,5	3,6
Lubuskie	3,8	3,6	3,7	3,8	3,5	3,9
Łódzkie	3,6	3,5	3,4	3,5	3,5	3,6
Małopolskie	3,6	3,6	3,5	3,6	3,5	3,6
Mazowieckie	3,7	3,6	3,6	3,7	3,6	3,6
Opolskie	3,8	3,4	3,8	3,5	3,8	3,7
Podkarpackie	3,5	3,6	3,5	3,6	3,5	3,4
Podlaskie	3,4	3,2	3,3	3,4	3,2	3,3
Pomorskie	3,5	3,3	3,5	3,4	3,6	3,3
Śląskie	3,2	3,0	3,5	3,4	3,6	3,2
Świętokrzyskie	3,6	3,5	3,5	3,6	3,6	3,3
Warmińsko-mazurskie	3,7	3,6	3,5	3,5	3,5	3,4
Wielkopolskie	3,7	3,6	3,7	3,7	3,6	3,6
Zachodniopomorskie	3,8	3,6	3,7	3,8	3,6	3,8

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" - zły, klęskowy.

Zasiewy jare

W bieżącym roku do siewu zbóż jarych przystąpiono dopiero w końcu marca, a powszechnie siewy prowadzono w kwietniu, było to o 2 tygodnie później niż w latach przeciętnych i o 3 tygodnie później niż w roku ubiegłym, gdy siewy rozpoczęły się wyjątkowo wcześnie. Początkowo duży zapas wilgoci w glebie po marcowych opadach zapewniał dobre warunki kiełkowania i wzrostu roślin.

Brak opadów w kwietniu przyczyniał się do stopniowego wyczerpywania się zasobów wilgoci w glebie i pogorszenia warunków wegetacji, zwłaszcza na glebach lekkich.

Nocne kwietniowe spadki temperatury dodatkowo hamowały i tak utrudnione wschody i tempo wzrostu upraw jarych.

Stan zasiewów zbóż jarych oceniono następująco:

- pszenicy jarej, owsa, pszenżyta jarego, mieszanek zbożowych jarych oraz rzepaku i rzepiku jarego – na 3,2 stopnia kwalifikacyjnego.
- jęczmienia jarego, – na 3,1 stopnia kwalifikacyjnego,

Oceny te były niższe od ubiegłorocznych.

Tab. 4. Wiosenna ocena stanu upraw jarych wg województw.

Województwa	Pszenica	Jęczmień	Owies	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	3,2	3,1	3,2	3,2	3,2	3,2
Dolnośląskie	3,3	3,3	3,4	3,4	3,3	3,3
Kujawsko-pomorskie	3,0	2,9	3,0	3,0	2,9	3,5
Lubelskie	3,4	3,3	3,2	3,3	3,3	3,4
Lubuskie	3,2	3,2	3,1	3,1	3,3	3,1
Łódzkie	3,0	3,0	3,1	3,1	3,0	3,0
Małopolskie	3,1	3,2	3,0	3,1	3,1	2,8
Mazowieckie	3,4	3,3	3,4	3,4	3,4	3,4
Opolskie	3,4	3,1	3,3	3,3	3,1	4,1
Podkarpackie	3,0	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0
Podlaskie	3,1	3,0	3,1	3,0	3,1	3,2
Pomorskie	3,1	3,1	3,0	3,1	3,0	3,1
Śląskie	2,7	2,8	2,8	2,9	2,8	2,2
Świętokrzyskie	3,2	2,9	2,9	3,0	3,1	3,0
Warmińsko-mazurskie	3,2	3,1	3,2	3,3	3,2	3,3
Wielkopolskie	3,3	3,3	3,2	3,3	3,2	3,4
Zachodniopomorskie	3,3	3,2	3,2	3,2	3,2	3,0

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" zły, klęskowy.

Przedwstępne szacunki powierzchni niektórych upraw (pod zbiory 2009).

Wstępnie szacuje się, że jarych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zasiano około 3,4 mln ha, tj. o ok. 1,0% mniej niż wyniosła ich powierzchnia zasiewów w roku ubiegłym.

Powierzchnię ozimych zbóż podstawowych mieszankami zbożowymi ocenia się na ponad 4,7 mln ha, tj. o około 1,6% mniej niż w poprzednim sezonie wegetacyjnym. Ocenia się, że w porównaniu do roku ubiegłego nieco zwiększyła się powierzchnia uprawy pszenicy jarej, żyta, jęczmienia ozimego, owsa oraz pszenżyta jarego, a zmniejszyła się powierzchnia uprawy: pszenicy ozimej, jęczmienia jarego, pszenżyta ozimego, a także mieszanek zbożowych ozimych i jarych.

Łączną powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacuje się na blisko 8,1 mln ha, tj. o ok. 1,4% mniej niż przed rokiem.

Ocenia się, że ogólna powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku ozimego i jarego wyniesie ok. 741 tys. ha, tj. o 3,9% mniej niż w roku ubiegłym, a powierzchnia uprawy buraków cukrowych zwiększy się do ok. 190,8 tys. ha (tj. o około 1,8% więcej niż w roku ubiegłym).

Deszcze występujące od końca pierwszej dekady maja znacznie poprawiły stan upraw ozimych i jarych, więc aktualna zasiewów może być nieco wyższa od sporządzonej w pierwszej dekadzie maja.

Użytki zielone i plantacje koniczyny

W bieżącym roku niekorzystny układ warunków wilgotnościowych w kwietniu i na początku maja oraz chłodne noce i niższe nawożenie przyczyniły się do spowolnienia wzrostu roślinności łąkowo-pastwiskowej.

W maju br. stan łąk trwałych oceniono na 3,3 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta jest o 0,3 stopnia niższa od ubiegłorocznej i na poziomie średniej oceny z lat 2001-2005. W przekroju wojewódzkim oceny stanu łąk wahały się od 3,5 stopni kwalifikacyjnych w województwach dolnośląskim i lubuskim do 2,4 stopnia kwalifikacyjnego w województwie śląskim.

Tab. 5. Ocena stanu upraw.

Lata	Łąki	Pastwiska	Koniczyna
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}		
1986-1990 ^{b)}	3,4	3,4	3,6
1991-1995 ^{b)}	3,2	3,2	3,4
1996-2000 ^{b)}	3,1	3,1	3,3
2001-2005 ^{b)}	3,3	3,2	3,5
2006	3,2	3,2	3,4
2007	3,4	3,3	3,6
2008	3,6	3,6	3,7
2009	3,3	3,2	3,5

a/ Stopień '5' oznacza stan bardzo dobry, '4' - dobry, '3' - dostateczny, '2' - słaby, '1' - zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Stan **pastwisk** oceniono na 3,2 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta jest o 0,4 stopnia niższa od ubiegłorocznej a na poziomie średniej z lat 2001-2005. W przekroju wojewódzkim oceny stanu pastwisk wahały się od 3,4 stopnia w województwach: dolnośląskim, lubuskim, opolskim i warmińsko-mazurskim do 2,2 stopnia w województwie śląskim.

Plantacje **koniczyny** w czystym siewie i w mieszankach z trawami oceniono na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego i jest to o 0,2 stopnia niżej niż przed rokiem, natomiast na poziomie średniej z lat 2001-2005.

Ocena wielkości strat w uprawach ozimych

Warunki zimowania upraw ozimych były bardzo dobre, a straty w powierzchni na ogół jeszcze mniejsze od niewielkich ubiegłorocznych.

Szacuje się, że do połowy maja zaorano lub zakwalifikowano do zaorania łącznie jedynie

ok. 4,3 tys. ha powierzchni zasianej zbóż ozimych (0,1%) (w roku 2008 – 0,2%), w tym około 2,0 tys. ha pszenicy ozimej (w 2008 r. – 2,9 tys. ha), żyta ok. 1,0 tys. ha (w 2008 r. – 2,1 tys. ha), jęczmienia ozimego ok. 0,4 tys. ha (w 2008 r. – 0,7 tys. ha), pszenżyta ozimego ok. 0,7 tys. ha (w 2008 r. – 1,2 tys. ha). Powierzchnię rzepaku i rzepiku zaoraną i zakwalifikowaną do zaorania szacuje się na ok. 3,5 tys. ha, tj. 0,5% powierzchni zasianej (w 2008 r. – ok. 5,6 tys. ha).

Główną przyczyną zaorywania plantacji upraw ozimych podawaną przez rzeczoznawców terenowych GUS w bieżącym roku były straty mrozowe oraz mała obsada roślin na 1 m², a także w mniejszym stopniu uszkodzenia spowodowane przez żerujące nornice i ślimaki.

Tab. 6. Straty w uprawach ozimych.

Wyszczególnienie	1986-1990 ^{a)}	1995	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	w % ogólnej powierzchni danej uprawy									
Zboża ozime	0,5	0,1	0,6	3,4	0,1	0,4	1,9	0,3	0,2	0,1
Pszenica	0,5	0,1	0,5	4,5	0,2	0,4	1,5	0,2	0,2	0,1
Żyto	0,4	0,1	0,5	0,4	0,1	0,3	1,4	0,2	0,1	0,1
Jęczmień	2,5	0,3	3,1	27,4	0,4	0,5	4,8	0,4	0,4	0,2
Pszenżyto	.	0,1	0,6	1,5	0,1	0,8	2,8	0,4	0,1	0,1
Mieszanki zbóż	.	.	1,1	2,3	0,3	0,3	2,1	0,3	0,2	0,2
Rzepak i rzepik	4,2	1,2	5,0	38,1	1,6	1,3	2,9	0,5	0,8	0,5
Koniczyna	0,3	0,2	0,3	1,9	0,3	0,4	1,4	0,4	1,2	0,3
Poplony ozime	1,1	2,7	4,9	8,0	4,3	0,4	5,8	6,8	2,8	0,7

a) Przeciętne roczne

Straty w przechowywanych ziemiopłodach rolnych i ogrodnicych

Do przechowywania w okresie zimy 2008/2009 przeznaczono ponad 6,1 mln t ziemniaków, tj. ok. 58,8% zbiorów z 2008 r. (w roku poprzednim około 59%). Straty w przechowywanych ziemniakach szacuje się na 11,3% ogólnej masy przeznaczonej do przechowywania tj. o 1,3 pkt proc. mniej niż w roku poprzednim. Największe straty w masie przechowywanych ziemniaków wystąpiły w województwach: zachodniopomorskim – 16,9% i śląskim – 15,3%.

Ze względu na niezbyt mroźną zimę, straty w przechowywanych warzywach były na ogół przeciętne, przy czym dla kapusty i pietruszki – nieco niższe od ubiegłorocznych, a dla cebuli, marchwi jadalnej, buraków ćwikłowych, selerów i porów – na poziomie roku ubiegłego.

Straty w przechowywanych jabłkach wyniosły ok. 13%.

Tab. 7. Straty w przechowywanych ziemniokach

Lata	Ziemniaki	Kapusta	Cebula	Marchew jadalna	Buraki ćwikłowe	Pietruszka	Selery	Pory
	w % ogólnej ilości przechowywanych ziemnioków							
1986 - 1990 ^{a)}	16	20	13	14	8	14	15	15
1991 - 1995 ^{a)}	16	18	13	15	10	14	14	12
1996 - 2000 ^{a)}	15	18	14	17	11	16	16	17
2001 - 2005 ^{a)}	12	18	14	17	12	18	15	14
2006	12	16	12	14	11	15	13	12
2007	14	18	15	14	10	16	14	13
2008	13	17	13	15	12	17	15	12
2009	11	16	13	15	12	15	15	12

a) Przeciętne roczne

Ocena stanu upraw ogrodnich

W okresie zimy 2008/2009 nie odnotowano znaczących uszkodzeń w uprawach sadowniczych i na plantacjach truskawek. Drzewa i krzewy owocowe łagodnie weszły w okres zimowego spoczynku, a pokrywa śnieżna w większości zniwelowała działanie niskich temperatur powietrza. Ze względu na chłody występujące w marcu wznowienie wegetacji było nieco opóźnione. W kwietniu wzrost temperatury powietrza spowodował znaczne przyspieszenie wegetacji, co pozwoliło wyrównać stan jej zaawansowania do przeciętnej wieloletniej. Rejonami po dość gwałtownym ociepleniu kwitnienie niektórych gatunków drzew i krzewów owocowych rozpoczęło się już w II dekadzie kwietnia, jednak występujące w tym czasie spadki temperatury powietrza nocą (dochodzące w północno-wschodnich rejonach kraju do -10°C) lokalnie uszkodziły pąki kwiatowe moreli i brzoskwiń. Kwitnienie drzew owocowych było obfite, jednak obserwowano słaby oblot pszczoł w czasie kwitnienia.

Niezbyt wczesna wiosna w bieżącym roku spowodowała także, że siewy warzyw gruntowych rozpoczęły się o około dwa tygodnie później niż w latach przeciętnych. Niedostateczna ilość opadów deszczu w kwietniu, a w konsekwencji niewystarczające uwilgotnienie gleby nie sprzyjało wschodom i wzrostowi warzyw gruntowych.

Opady występujące w końcu I dekady maja poprawiły stan plantacji upraw ogrodnich.